

In dit nummer onder meer:

- Bloed verversen
- Kort nieuws
- Lammerenseizoen is begonnen
- Uierontsteking
- Nematodirus
- Voeding in het voorjaar

Bloed verversen: waar haal ik een nieuwe ram vandaan?

De VSS kan u helpen, door samenwerking kunnen we kosten besparen

Als Vereniging van Speciale schapenrassen hebben wij te maken met...juist, 'Speciale Schapen'. Het zijn over het algemeen dieren die je niet overal in de wei ziet lopen.

Het ras met de bijpassende raskenmerken maakt deze dieren uitermate geschikt voor een bepaald doel, voor een bepaalde streek, en als hobbydier voor een bepaalde groep mensen.

Dit heeft vóór een nadelen. Het maakt ze bijzonder, en door het kleine aantal beschikbare dieren kan men, wanneer de vraag groot is, een mooie prijs voor een lam vragen.

Of, wat helaas ook voorkomt, het maakte ze zo bijzonder, zeldzaam, dat er nauwelijks markt voor is. Onbekend maakt onbemind, dat ervaren wij helaas ook regelmatig.

Als vereniging proberen wij dan ook op shows en fairs onze dieren bekend te maken bij het publiek, om zodoende ook weer een afzetmarkt te vinden voor onze dieren.

Doordat er vaak maar een klein groepje liefhebbers is, is het moeilijk om regelmatig een onverwante ram te vinden. Om de populatie gezond te houden, is dat absoluut een must. Veel hobbyhouders hebben maar een gering aantal dieren, waardoor ook de aanschaf van een nieuw, onverwant dier uit het buitenland niet echt rendabel is op zo'n klein aantal oaien. Het worden dan wel dure lammetjes.....

Bovendien is importeren door alle (gezondheids-)regelgeving er niet eenvoudig op geworden.

Natuurlijk willen wij ook gezonde dieren, en moeten wij als erkend stamboek aan de wettelijk vastgestelde eisen voldoen.

Regelmatig krijgen we vragen, waar moeten we aan voldoen om stamboekdieren te kunnen importeren.

Dit is niet even zo maar uit te leggen, maar kort door de bocht:

- de dieren moeten ARR/ARR zijn
- ze moeten zwoegervrij zijn
- fokrammen moeten brucella ovis vrij zijn
- voor de stamboekfokkerij moet er een erkend afstammingsbewijs bij zitten

Alhoewel de dieren zwoegervrij moeten zijn, erkend de Nederlandse GD deze testen vaak niet en moeten de dieren in Nederland opnieuw onderzocht worden. Ook moet men alert zijn op de ziekte CL. Alhoewel dit geen eis is van de GD, is het een erg vervelende ziekte, en je investeert natuurlijk het liefst in gezonde dieren!

Omdat er in Engeland (waar de meeste van onze aangesloten rassen vandaan komen) nauwelijks nog aandacht is voor scrapie, is het vinden van een ARR/ARR geteste ram een kostbare aangelegenheid. Vaak moeten er meerdere dieren getest zijn voordat er een ARR/ARR gevonden is. Dus in plaats van 1 test moet je vaak meerder testen betalen.

Ook het vervoer van dieren moet aan vele eisen voldoen. Zo moet de vervoerder over langere afstanden gecertificeerd zijn en ook de veewagen moet voorzien zijn van een volledige drinkwatervoorziening etc. Even een rammetje uit het buitenland meenemen in je schapenkarretje is dus echt uitgesloten!

>> lees p. 2

Door al deze eisen is het importeren dus echt een hele klus geworden, en zullen de 'bijkomende kosten' van een schaap vaak de aankoopprijs overschrijden.

Toch is de behoefte aan vreemd bloed absoluut een noodzaak om een gezond en bijzonder ras in stand te houden! Wanneer je import rammen met beleid inzet, door bijvoorbeeld gebruik te maken van een 'rammencirkel' kan dit optimaal worden benut en de kosten worden gedrukt.

Jan van Erp is een professioneel schapen importeur/ exporteur. Hij heeft een groot netwerk in Groot Brittannië en beschikt vanzelfsprekend over de vereiste papieren/ transportmiddelen. Ook kan hij de hele ' papierwinkel' regelen die voor de export van de dieren noodzakelijk zijn.

Om de (transport-)kosten voor iedereen zo laag mogelijk te houden, zou het mogelijk zijn om gezamenlijk een aantal dieren te importeren. Jan kan op verzoek van de potentiële koper een dier selecteren bij een fokker die aan de regelgeving voldoet. Ook is het mogelijk om zelf contacten met de fokkers te leggen en zo een zelf uitgezocht exemplaar door Jan naar Nederland te halen (mits de verkoper redelijk langs de bestaande route van Jan woont).

Graag willen wij als VSS inventariseren of hier belangstelling voor is. Omdat het selecteren van de dieren, de regelgeving en het testen van de dieren behoorlijk wat tijd in beslag neemt, willen wij graag zo spoedig mogelijk weten of er belangstelling voor is en of een dergelijk project haalbaar is.

Heeft u serieus belangstelling voor een gezamenlijke importactie vanuit Groot-Britannië, dan kunt u contact opnemen met het secretariaat, karinwassink@vssschapen.nl. Graag horen we welk ras u zoekt en hoeveel dieren (ram, ooi, lammeren) Dit is een eerste inventarisatie.

Pas wanneer duidelijk is hoeveel belangstelling er is voor dit 'Import project', kunnen we in overleg met Jan van Erp een globale kostenraming maken, en u als potentiële koper een voorstel doen.

Jan importeert en exporteert door geheel Europa schapen, vanzelfsprekend kunt u ook een beroep op hem te doen voor dieren uit andere landen.

Badgerface	0
Balwen	0
barbados	3
Bleufaced Leicester	1
Border Leicester	0
Brilschaap	1
Britisch Texel	1
Dorset Horn	1
Duitse witkop	2
Heidschnucke	1
Kameroen	1
Karakul	3
Leicester longwool	2
Lleyn	2
Lotschenschaf	0
Manx Loagthan	3
Norfolk Horn	1
North County Cheviot	1
North Ronaldsay	0
Oxford Down	2
Persian Blackhead	2
Polwarth	0
Portland	1
Romanov	1
shropshire	1
tiroler Steimnschaf	0

Hierboven ziet u een lijst met speciale rassen aangesloten bij onze vereniging. Dit zijn de rassen waarvan er geen of nog maar enkele geregistreerd staan. Dit geeft tevens de noodzaak van gezamenlijke import aan.

Kort nieuws

Geef u nu op voor de Farm en Country fair

Ook dit jaar zal de VSS weer aanwezig zijn tijdens de Farm en Country fair te Aalten op 21, 22 en 23 juni. Wij hopen als VSS zoveel mogelijk rassen te kunnen promoten en doen daarom een beroep op u. Geef u snel op via het speciale evenementenformulier op onze website of door een mail te sturen naar vssevenementen@gmail.com. Meer informatie over de fair leest u op de website: <http://www.countryfair.nl/>

Import protocol beperkt risico's

Iedere aanvoer van dieren brengt een risico met zich mee op insleep van ziekten en in- en uitwendige parasieten en bacteriën, die resistent zijn voor geneesmiddelen. Bij de import van dieren hebben we bovendien te maken met ziekten en aandoeningen die in ons land (nog) niet voorkomen. Om ellende te voorkomen is uiterste voorzichtigheid geboden. Dit protocol beoogt op een praktisch haalbare wijze de risico's bij import zo veel mogelijk te beperken. Op onze website onder de kop regelgeving / formulieren kunt u het concept protocol downloaden.

Bron: Opgesteld door het Platform KSG in samenwerking met de GD - 10 april 2013, concept.

Graszaadhooi meestal ongeschikt als diervoer

Graszaadhooi, een restproduct van de graszaadteelt, is meestal niet geschikt als diervoeder, waarschuwt de Gezondheidsdienst voor Dieren. Het bevat mycotoxine (lolitrem) en dat is schadelijk voor onder andere schapen. Het kan neurologische verschijnselen veroorzaken als incoördinatie, een stijve gang, gevolgd door omvallen met krampen en fietsbewegingen. Dit gebeurt vooral na opjagen en bij opwindning van de dieren. Deze verschijnselen worden ook wel raaigraskramp genoemd.

Lolitrem kan van nature voorkomen in weilanden die in de late zomer of het najaar besmet raken met de schimmel *Neotyphodium lolii*. Maar dit gebeurt in Europa sporadisch. Aan te raden is om al het graszaadhooi te kopen van erkende handelaren en van leveranciers die in een overeenkomst kunnen laten zien dat het product geen endofyten bevat.

Bron: *Levende Have*, jaargang 11 – april 2013

Heffing diergezondheidsfonds (DGF) 2013

Zoals u ook al op onze website heeft kunnen lezen is inmiddels in de heffingsverordening DGF 2013 definitief vastgelegd dat:

- Op de 4 peildata (1-11-2012 , 1-2-2013, 1-5-2013, en 1-8-2013) het aantal schapen en geiten per UBN nummer worden bepaald.
- Deze tellingen zijn inclusief lammeren op basis van de gegevens van de centrale database I en R.
- Als het gemiddelde over deze 4 tellingen boven de 25 dieren komt is het betreffende UBN nummer heffingsplichtig.
- De heffing is voor deze houders boven de 25 dieren: € 25,- per houder en € 0,67 per dier.
- De heffingsoplegging zal in sept 2013 starten.

Zorg dus dat u bovenstaande peildata goed in de gaten houdt en werk uw administratie tijdig bij.

Kopervergiftiging en stress

Kopervergiftiging komt vaak voor bij schapen. Wanneer een schaap meer koper in zijn rantsoen binnenkrijgt dan hij verbruikt, wordt dit koper opgestapeld in de lever. Vooral rond het aflammeren kan deze opeenstapeling dan ineens leiden tot een dodelijke vergiftiging. Dit heeft te maken met stress. Als een schaap stress ervaart komt het koperoverschot in de bloedbaan terecht, bloedafbraak en onherstelbaar beschadigde nieren zijn het gevolg. Het zorgen voor rust voor moeder en lam is dus zeer belangrijk in deze periode. Een scheerbeurt, plaatsing buiten de groep en ziektebehandeling zijn andere beruchte stressfactoren voor kopervergiftiging.

Bron: *Levende Have*, jaargang 11 – april 2013

Lammerenseizoen is begonnen!

Het lammerenseizoen is weer volop aan de gang. Vele lammeren huppelen al vrolijk rond in de wei. Enkele leden wilden hun lammerengeluk met ons delen en stuurden deze mooie foto's in.

Heeft u nog leuke foto's van uw lammeren? Stuur ze dan naar ons op (ysschape@gmail.com) en wie weet verschijnen ze ook in de Ruif of op onze website.

Speciale schapenrassen tijdens landgoedfair Mariënwaerd?

Maak uw interesse kenbaar en misschien staat de VSS 24 & 25 augustus in Beesd.

Van 21 tot en met 25 augustus dit jaar is er weer een landgoedfair Mariënwaerd. Dit jaar is het thema 'Lekker landelijk'. Het bestuur van de VSS heeft contact gezocht met de organisatie om te zien of de VSS dit jaar iets kan toevoegen op deze grote landelijk bekende fair in Beesd.

Het idee is om 24 en 25 augustus aanwezig te zijn met zo veel mogelijk speciale schapenrassen. Wij zullen met deze rassen als een extra bezienswaardigheid gezien worden. Er is op het landgoed geen mogelijkheid om de rassen binnen te tonen, het is dus niet overdekt en er zullen geen kraampjes, stallen of hekjes staan bij de schapen. We hebben de mogelijkheid om hekken te huren.

Deelnemende dieren moeten uiteraard zwoegervrij zijn en gevaccineerd zijn tegen Q-koorts.

De vraag aan u is of hier voldoende interesse voor is. Bij voldoende deelname kan eventueel ook vervoer geregeld worden.

Alleen bij voldoende deelnemer zal de VSS haar rassen tijdens de fair tonen. Geef uw voorkeur dus aan via vssevenementen@gmail.com of via het speciale evenementen formulier op onze website.

Uierontsteking

Laat een ooi haar lammeren de eerste tijd goed drinken maar verstoot ze hen in een later stadium van de zoogperiode? Dat kan erop wijzen dat de ooi uierontsteking (mastitis) heeft. Een lam kan de ziekteverwekker tijdens het drinken hebben overgebracht op de moeder. Een uierontsteking is vooral erg pijnlijk bij het zogen, en kan bovendien ernstige gevolgschade geven. Check regelmatig het uier. Is het warm, zijn de spenen hard, zijn er verkleuringen, komt er wel melk uit de spenen? Alle afwijkingen kunnen wijzen op een ontsteking, dus raadpleeg dan direct de dierenarts. Geef de lammeren zo nodig melk uit de fles, zet ze niet over naar een andere ooi want dan besmetten zij haar mogelijk ook.

Bron: *Levende Have*, jaargang 11 – april 2013

GD waarschuwt voor Nematodirus

De Gezondheidsdienst voor Dieren waarschuwt voor uitbraken van nematodirus. De zogeheten voorjaarsworm slaat altijd toe na lange winters, zoals die van dit jaar. De nematodirus veroorzaakt waterige, groengekleurde diarree bij lammeren. De maag-darmworm kan goed worden bestreden met een eenmalige behandeling met een van de benzimidazolen (bijv. Bovex, Panacur, Rintal, etc.).

Van de nematodirus bestaan er meerdere soorten. *Nematodirus battus* is de meest voorkomende en meest agressieve vorm. Deze wormen komen als larven in het maag-darmstelsel van het lam. Daar groeien ze uit tot volwassen wormen. Ze irriteren de darmwand waardoor als reactie de spijsvertering verstoord raakt en er een verhoogde vochtafgifte ontstaat. Die leiden tot diarree, dorstige lammeren die uitdrogen met de dood als gevolg. De diarree wordt al veroorzaakt voordat de wormen volwassen zijn, op dat moment zijn er dus ook nog geen eieren zichtbaar in de mest. Mestonderzoek is nodig om de besmetting zeker vast te kunnen stellen.

Bron: *GD nieuwsbrief en Het Schaap*, jaargang 37 – april 2013

Voeding in het voorjaar

De rantsoenwisseling vraagt aandacht wanneer de lammeren naar buiten gaan. Vanuit de stal meteen het verse gras in geeft een groeiverstoring. Dat is te voorkomen door op stal al een beetje krachtvoer bij te voeren. Blijf de lammeren ook in de wei bijvoeren voor een gelijkmatige groei.

Wissel ook ieder jaar van startweide om zonder ziektes met de oaien en lammeren het nieuwe weideseizoen in te gaan. Na drie maanden van leegstand zijn de weides vaak schoon genoeg om er weer schapen op te laten grazen maar er blijft een risico op wormbesmetting omdat de voorjaarsworm nematodirus en de verwekker van coccidiose (eimeria) de gehele winter in het gras kunnen overleven.

Zorg er tevens voor dat de oaien en lammeren voldoende vitamines en mineralen krijgen tijdens het gehele lammerenseizoen. Dit zorgt voor extra bouwstoffen en afweerstoffen tegen ziekten. Het maakt de lammeren sterker en weerbaarder. Een mineralenemmer in de wei kan uitkomst bieden, maar ook de muesli van Havens wordt door lammeren goed gegeten.

Bron: Het Schaaap, jaargang 37 – april 2013 en De Geit, contactblad van de algemene Nederlandse bond van geitenhouders, jaargang 25 – nummer 1 maart 2013.

Advertenties

Als u een probleemloos lang en gezond leven voor uw schapen wilt, dan is alfamix perfect voer. De muesli 1015 alfamix schaaap is volledig afgestemd op de spijs-

vertering en energiebehoefte van hobbymatig gehouden schapen met een normale activiteit. **Alfamix schaaap** draagt bij aan droog bespiede dieren met harde hoeven en een hoge natuurlijke weerstand.

Meer informatie en verkoopadressen: www.garvo.nl/schapen

Vakantie aan zee en op het platteland

800 meter van strand en dorp

De Hoenderhave is een Noord Hollandse stolpboerderij en biedt U drie 8-persoons vakantiewoningen.

Elke woning heeft o.a. 2 badkamers, 4 slaapkamers, uitgebreide keuken, eigen tuin en schuur. De huizen zijn schoon, compleet, goed onderhouden, kindvriendelijk en ANWB gekeurd (****) Honden zijn welkom! Tevens '2 persoons-buiten-het-seizoen-korting'

Neem gerust contact op voor meer informatie.

Henk en Annemarie Postema-Hoenderdos
Tel. 0226-383576

Zuiderhazedwardsdijk 6
1755 LH Petten

www.hoenderhave.nl
hoenderhave@planet.nl

Nuttige links met interessante informatie

www.platform-ksg.nl | www.minInv.nl | www.pve.nl | www.schapennet.com
www.landleven.nl | www.levendehave.nl | www.hetschaap.nl
www.gddeventer.com | www.schapendokter.nl | www.wol-vezels.nl |
www.hobbydierhouder.nl

De Ruif wordt uitgegeven onder verantwoordelijkheid van het VSS bestuur

Voorzitter:

Jan vd Zanden

Selissen 2a | 5283 SB Boxtel | tel. 0411 61 66 36 | janvanderzanden@vsschapen.nl

Secretaresse:

Karin Wassink

Hengeloseweg 4 | 7261 LV Ruurlo | tel. 0573 45 35 96 | karinwassink@vsschapen.nl

Penningmeester:

Carel van Amersfoort

Ekris 63 | 3931 PV Woudenberg | tel. 0332 86 71 54 | carelvanamersfoort@vsschapen.nl

foktechnische commissie:

Erik Schuiling

Eekterweg 17 | 8097 PC Oosterwolde | tel. 0525 62 19 59 | erikschuiling@vsschapen.nl

Lay-out De Ruif en website www.vsschapen.nl: Hanneke Noij

Grotestraat 22 | 6617 AJ Bergharen | tel. 06-42309118 | vsschapen@gmail.com

Meer informatie over administratieve zaken?

Dan kunt u terecht bij onze administrateur:

Harry Hoving

Gageldijk 1 | 7241 RJ Lochem | tel. 0573 25 25 56 | Fax: 0573 25 25 76 | harryhoving@vsschapen.nl

Hoorruif met dak 1,2 ook leverbaar in 2,4mtr.

Voerhek met ruif en goot 30cm

Schuilhok

Engelse hoorruif 2,4mtr.

Kraamhokhekken hout, gas of kunststof

Druppeldoseer voerbak 60 en 140 kg

Stal met zelfsluitende Voerhekken

Rondebalenruif met dak

Schoffel 16, 1648 GG De Goorn
Telefoon 0229-54 41 00
Telefax 0229-54 40 30
E-mail veno@veno-degoorn.nl

KJK OP ONZE NIEUWE WEBSITE: WWW.VENOSTAL.NL

De ideale schapen-stalinrichting

Voor al uw dagelijks gebruik van schapen en lammeren hekwerken

VENO produceert een groot aantal speciale producten:

- Opzetruifjes
- Voerbanden
- Doorloopbaden
- Voerhekken
- Behandelingssystemen
- Schuilhokken
- Lammerenvoerbak
- Overwenbok
- Kraamhokken
- Hoorruiven
- Kantelaars
- Melkhekken

Wij leveren maatwerk!

Kijk op onze site voor: Ingerichte stallen, VENO nieuws, Seizoensartikelen, Drinkbakken, etc. etc.
www.venostal.nl

Kijk voor onze aanbiedingen op www.venostal.nl